

Nr 45.

Ankom till Riksdagens kansli den 26 maj 1913 kl. 9 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension m. m.

I en till Riksdagen den 18 april innevarande år avlåten, till bankoutskottet remitterad proposition, nr 288, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit Riksdagen *dels* antaga här nedan intagna förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension, *dels ock* medgiva att — utöver vad i 17 § av förenämnda lag finnes stadgat i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension — i sådant hänseende även må få beräknas tid, under vilken tjänsteman vid statens vattenfallsverk innehaft tjänst hos nya Trollhätte kanalbolag eller bogseringsanstalten mellan Ströms kanal och Ivarslund.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 2, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsråds-, justitieråds- och regeringsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid telegrafverket eller statens järnvägs-

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 8 saml. 36 häft. (Nr 45.)

trafik, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad i fråga om pension nu är eller framtiden må varda stadgat.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:
för manlig tjänstinnehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår;

för kvinnlig tjänstinnehavare vid uppnådda sextio levnadsår och trettio tjänstår;

dock att sådan rätt inträder:

a) för ämneslärarinna vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna samt blindundervisningsanstalterna: vid femtiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

b) för yrkesinspektör: vid sextio levnads- och tjugu tjänstår;

c) för tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat i Ostasien eller Brasilien minst fem år: vid sextio levnads- och trettio tjänstår;

d) för provinsialläkare: vid sextiotvå levnads- och tjugu tjänstår;

e) för yrkesinspektör: vid sextiotvå levnads- och tjugufem tjänstår;

f) för övermontör, stationsmästare, maskinist och montör samt sluss-, bro-, kanal- och hamnvakter vid statens vattenfallsverk, betjante vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

g) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

h) för tjänstemän vid statens vattenfallsverk, anställda såsom överingenjör vid kanalverk och driftingenjör vid kraftverk, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärinstitutet, fria konsternas akademi och musikaliska akademiens konservatorium samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskoleinspektör, för föreståndare och överassistenten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lantbrukshållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

i) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka: vid sextiofem levnads- och trettiotre tjänstår;

k) för bevakningspersonalen vid fängvårdsanstalterna, postvaktbetjante, följande till statens vattenfallsverk hörande tjänstemän, nämligen överingenjörssassistent, distriktsingenjör, kanalingenjör, kanalinspektör, driftverkmästare, instrumentmakare, reparationsmästare, förman och maskinskötare, betjante vid tullverkets lokalförvaltning, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under f) och h) särskilt angivna ävensom geologer vid Sveriges geologiska undersökning, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, tjänstemän och betjante vid den lokala skogsförvaltningen, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt aktuarie, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiotvå tjänstår;

l) för chefen för medicinalstyrelsen och chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnadsår och tio tjänstår såsom chef för den styrelse en var av dem tillhör;

m) för byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

a) för innehavare av domarämbete vid fyllda sjuttio år eller, där han, efter att hava uppnått de i 5 § för rätt till hel pension stadgade levnads- och tjänstår, oavbrutet under sex månader på grund av sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjänstgöring oförmögen;

b) för annan tjänstinnehavare vid uppnående av den i 5 § stadgade levnadsålder, Konungen eller, där viss ämbetsmyndighet äger att från tjänsten avskeda, den myndighet obetaget att låta med avskedet anstå, därest och så länge tjänstinnehavaren prövas kunna i tjänsten på ett tillfredställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år;

c) för tjänstinnehavare, som icke uppnått den i 5 § stadgade levnadsålder, där han, efter att under fem på varandra följande år i följd av sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen;

d) för tjänstinnehavare, som träffats av olycksfall i tjänsten, där olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga till tjänstgöring.

Befinnes tjänstinnehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urständsat att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänst-
åligganden, och har han tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst sextiofem år, eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka eller förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, uppnått en levnadsålder av minst sextio år eller, där fråga är om tjänstinnehavare vid den lokala skogsförvaltningen eller betjante vid tullverkets lokalförvaltning eller de i 5 § k) omförmälda tjänstemän vid rikets allmänna kartverk, sjökarteverket och statens vattenfallsverk uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, eller ock, där fråga är om yrkesinspektris, uppnått en levnadsålder av minst femtioåtta år, äge Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

Denna lag träder i kraft, vad angår 2 §, 5 § f), h), k) och m) samt 6 §, i vad den avser tjänstemän vid statens vattenfallsverk, den 1 januari 1914 och i övrigt omedelbart efter utfärdandet.

Beträffande utredningen i ärendet anhåller utskottet att få hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, avser det framlagda förslaget ändring i pensionslagens bestämmelser i fråga om rätt till pension för
dels tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat i Ostasien eller Brasilien,

dels yrkesinspektör och yrkesinspektris,

dels förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare,

dels befattningshavare vid statens vattenfallsverk,

dels folkskoleinspektör,

dels ock lantbruksakademiens sekreterare.

Härjämte föreslås i propositionen viss förändring för beräkning av tjänstår i pensionshänseende för tjänsteman vid statens vattenfallsverk.

Vad angår frågan om yrkesinspektörs pensionsålder, har Kungl. Maj:t föreslagit, att rätten att komma i åtnjutande av hel pension skall för sådan befattningshavare inträda vid uppnådda sextiotvå levnadsår

och tjugufem tjänstår. Med hänsyn till arten och beskaffenheten av den tjänstgöring, som åligger ifrågavarande tjänstemän, har utskottet ansett det med fog kunna ifrågasättas, huruvida icke den föreslagna levnadsåldern skulle kunna något höjas. Deras tjänstgöring torde nämligen knappast vara av mera ansträngande art än den, som åligger lantbruksingenjörer och distriktslantmätare med flera dylika tjänstemän, för vilka pensionsåldern av Riksdagen bestämts till sextiofem levnadsår. Utskottet har alltså ansett sig böra föreslå, att rätten att komma i åtnjutande av hel pension skall för yrkesinspektör inträda först vid sextiofem levnadsår. I avseende å tjänståldern har utskottet icke haft något att erinra och får utskottet under sådana förhållanden föreslå att, med uteslutande av det föreslagna momentet e) samt med verkställande av erforderlig omlitterering, bestämmelsen om yrkesinspektörs pensionsrätt införes i mom. g).

Beträffande härefter folkskoleinspektörernas pensionsrätt sammanhänger denna fråga med omreglering av folkskoleinspektionen, varom förslag förelagts innevarande års Riksdag. Detta förslag har emellertid icke blivit av Riksdagen bifallet, och torde vid sådant förhållande frågan om pensionsrätt för dessa befattningshavare böra förfalla.

I övrigt har utskottet icke haft något att erinra mot den kungl. propositionen och får alltså hemställa,

att Riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition, ville

dels antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension,

dels ock medgiva att — utöver vad i 17 § av förenämnda lag finnes stadgat i fråga om beräkning av tjänstår för erhållande av pension — i sådant hänseende även må få beräknas tid, under vilken tjänsteman vid statens vattenfallsverk innehaft tjänst hos nya Trollhätte kanalbolag eller bogseringsanstalten mellan Ströms kanal och Ivarslund.

Stockholm den 26 maj 1913.

På bankoutskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 2, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907
angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

(Nuvarande lydelse:)

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsråds-, justitieråds- och regeringsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid telegrafverket, statens järnvägstrafik eller Trollhätte kanal- och vattenverk ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad i fråga om pension nu är eller framdeles må vara stadgat.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:

för manlig tjänst innehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår;

för kvinnlig tjänst innehavare vid uppnådda sextio levnadsår och trettio tjänstår;

dock att sådan rätt inträder:

(Av utskottet föreslagen lydelse:)

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsråds-, justieråds- och regeringsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid telegrafverket eller statens järnvägstrafik, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad i fråga om pension nu är eller framdeles må vara stadgat.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:

för manlig tjänst innehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår;

för kvinnlig tjänst innehavare vid uppnådda sextio levnadsår och trettio tjänstår;

dock att sådan rätt inträder:

(Nuvarande lydelse:)

a) för ämneslära^rinna vid de allmänna läroverken, högre lära^rinne-seminariet, folkskoleseminarierna samt blindundervisningsanstalterna: vid femtiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

b) för tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat i Ostasien minst *tio* år: vid sextio levnads- och trettio tjänstår;

c) för provinsialläkare och *förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare*: vid sextiotvå levnads- och tjugu tjänstår;

d) för betjⁿte vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklära^re, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lära^re ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

e) för förste provinsialläkare, *som icke tillika är provinsialläkare*: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

f) för lära^re vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärintitutet, fria konsternas akademi och musikaliska

(Av utskottet föreslagen lydelse:)

a) för ämneslära^rinna vid de allmänna läroverken, högre lära^rinne-seminariet, folkskoleseminarierna samt blindundervisningsanstalterna: vid femtiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

b) för yrkesinspektris: vid sextio levnads- och tjugu tjänstår;

c) för tjänsteman, som varit anställd vid beskickning eller konsulat i Ostasien *eller Brasilien* minst *fem* år: vid sextio levnads- och trettio tjänstår;

d) för provinsialläkare: vid sextiotvå levnads- och tjugu tjänstår;

e) för övermontör, stationsmästare, maskinist och montör samt sluss-, bro-, kanal- och hamnvakter vid statens vattenfallsverk, betjⁿte vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklära^re, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lära^re ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

g) för tjänstemän vid statens vattenfallsverk, anställda såsom överingenjör vid kanalverk och driftingenjör vid kraftverk, för yrkesinspektör, för lära^re vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tand-

(Nuvarande lydelse:)

akademiens konservatorium samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lant-hushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

g) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

h) för bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna, postvaktbetjante, betjante vid tullverkets lokalförvaltning, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under d) och f) särskilt angivna ävensom geologer vid Sveriges geologiska undersökning, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, tjänstemän och betjante vid den lokala skogsförvaltningen, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt aktuarie, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

(Av utskottet föreslagen lydelse:)

läkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärinstitutet, fria konsternas akademi och musikaliska akademiens konservatorium samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lant-hushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

h) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

i) för bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna, postvaktbetjante, *följande till statens vattenfallsverk hörande tjänstemän, nämligen överingenjörssassistent, distriktsingenjör, kanalingenjör, kanalinspektör, driftverkmästare, instrumentmakare, reparationsmästare, förman och maskinskötare*, betjante vid tullverkets lokalförvaltning, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under e) och g) särskilt angivna ävensom geologer vid Sveriges geologiska undersökning, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, tjänstemän och betjante vid den lokala skogsförvaltningen, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk

(Nuvarande lydelse:)

i) för chefen för medicinalstyrelsen och chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnadsår och tio tjänstår såsom chef för den styrelse en var av dem tillhör;

k) för byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

a) för innehavare av domarämbete vid fyllda sjuttio år eller, där han, efter att hava uppnått de i 5 § för rätt till hel pension stadgade levnads- och tjänstår, oavbrutet under sex månader på grund av sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjänstgöring oförmögen;

b) för annan tjänstinnehavare vid uppnående av den i 5 § stadgade levnadsålder, Konungen eller, där viss ämbetsmyndighet äger att från tjänsten avskeda, den myndighet obetaget att låta med avskedet anstå, därest och så länge tjänstinnehavaren prövas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det all-

(Av utskottet föreslagen lydelse:)

samt aktuarie, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

k) för chefen för medicinalstyrelsen och chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnadsår och tio tjänstår såsom chef för den styrelse en var av dem tillhör;

l) för byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

a) för innehavare av domarämbete vid fyllda sjuttio år eller, där han, efter att hava uppnått de i 5 § för rätt till hel pension stadgade levnads- och tjänstår, oavbrutet under sex månader på grund av sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjänstgöring oförmögen;

b) för annan tjänstinnehavare vid uppnående av den i 5 § stadgade levnadsålder, Konungen eller, där viss ämbetsmyndighet äger att från tjänsten avskeda, den myndighet obetaget att låta med avskedet anstå, därest och så länge tjänstinnehavaren prövas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det all-

(Nuvarande lydelse:)

männa, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år;

c) för tjänstinnehavare, som icke uppnått den i 5 § stadgade levnadsålder, där han, efter att under fem på varandra följande år i följd av sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen;

d) för tjänstinnehavare, som träffats av olycksfall i tjänsten, där olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga till tjänstgöring.

Befinnes tjänstinnehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden, och har han tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst sextiofem år eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka, uppnått en levnadsålder av minst sextio år eller ock, där fråga är om tjänstinnehavare vid den lokala skogsförvaltningen eller betjante vid tullverkets lokalförvaltning eller de i 5 § h) omförmälda tjänstemän vid rikets allmänna kartverk och sjökarteverket, uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, äge Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan

(Av utskottet föreslagen lydelse:)

männa, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år;

c) för tjänstinnehavare, som icke uppnått den i 5 § stadgade levnadsålder, där han, efter att under fem på varandra följande år i följd av sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen;

d) för tjänstinnehavare, som träffats av olycksfall i tjänsten, där olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga till tjänstgöring.

Befinnes tjänstinnehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden, och har han tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst sextiofem år, eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka *eller förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare*, uppnått en levnadsålder av minst sextio år eller, där fråga är om tjänstinnehavare vid den lokala skogsförvaltningen eller betjante vid tullverkets lokalförvaltning eller de i 5 § i) omförmälda tjänstemän vid rikets allmänna kartverk, sjökarteverket *och statens vattenfallsverk* uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, *eller ock, där fråga är*

(Nuvarande lydelse:)

tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

(Av utskottet föreslagen lydelse:)

om yrkesinspektris, uppnått en levnadsålder av minst femtioåtta år, äge Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

Denna lag träder i kraft, vad angår 2 §, 5 § e), g), i) och l) samt 6 §, i vad den avser tjänstemän vid statens vattenfallsverk den 1 januari 1914 och i övrigt omedelbart efter utfärdandet.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

Av Första kammaren: herrar *von Stapelmohr, Neiglick, Wallenberg, Ekman, Carlberg, Holmquist, Gustafsson* och *Roos*; samt

av Andra kammaren: herrar *Wijk, Henricson, Vahlquist, Olsson* i Blädinge, *Kristensson, Leander, Carlson* i Herrljunga och *Berg* i Munkfors.
